

Nečtenáři

Čtou nám rodiče nebo prarodiče a starší sourozenci

Předškoláci, 0. třída, popř. 1. třída

Milí rodiče,

máte před sebou seznam knížek, které považujeme za vhodné pro děti, které si osvojují abecedu a základy čtení.

U dětí, které ještě neumí číst, vede předčítání knih k probuzení jejich přirozeného zájmu o jazyk. S malými caparty se zprvu učíme říkanky, písničky, ustálená slovní spojení Pro podporu zájmu o písmena a jejich skládání do slov jsou vhodné různé pomůcky, např. karty, magnety na ledničku kostky s písmenky, karty se slovní zásobou či debata o ilustraci v knize. Rozvoj české slovní zásoby a tréninku ve čtení je dobré přiřazovat k běžným každodenním činnostem, jako například vaření a stolování, hygiena, hry nebo malování a modelování. V tomto případě je možné dát do místnosti tabulku s křídami nebo fixy a zapisovat názvy toho, o čem si zrovna s dítětem povídáte a co vidí před sebou. Příjemná a kreativní je tvorba písmen z těsta i jejich případné pečení a skládání do monogramů nebo jmen členů rodiny. Skládání kuliček na prádlo, knoflíků, těstovin nebo přírodnin donesených z procházky prakticky nemá konec...

Nekonečnou hrou pro ukotvení tvarů písmen ve spojení s obrázky může být pexeso, které si s dětmi vytvoříte a které je možné neustále rozšiřovat. Postupně také vyřazovat slova, která dítě již umí a ta schovávat do krabičky. Až se (malá!) krabička naplní půjdeme do cukrárny... nebo dávejte dítěti za každou uloženou (zvládnutou) dvojici samolepku. Spojování obrázků s počátečním písmenem a posléze se slovem můžete využít i u reálných předmětů tak, že dáte velká tiskací písmena na reálnou věc (např. K na knihovnu), později můžete doplnit celé slovo. Dítě pak může hledat příbuzná slova a přemísťovat písmeno na další věci, které také na toto písmeno začínají.

Vhodné je také zařazení různých typů abecedy a to i proto, že hlavně samohlásky se v češtině vyslovují odlišně než v angličtině. Česká výslovnost hlásek je podobná, ale stále ne stejná, jako tzv.anglické Phonics. To je zprvu pro hodně dětí matoucí, alespoň než pochopí, že základem českého pravopisu je pravidlo "piš jak slyš" :-).

Nejdříve je dobré spojovat písmeno pouze s obrázkem, poté i s básničkou, písničkou atd. Abeceda může být spojená také se hrou, výtvarnou činností nebo pohybovou aktivitou. Později je dobré abecedu procvičovat popisem konkrétního písmenka a následně spojování písmen do slov. K této fázi je čas vybrat si z široké nabídky tzv. ABECEDÁŘŮ, tedy knih jejichž základem je výtvarně pojatá abeceda (například Abeceda Šmalcova, Davida Dolanského, Babárova či Menariho...).

Moje první Montessori karty ABC. Praha: Svojtka & Co., 2017.

Abeceda s včelkou Májou. Praha: Svojtka & CO., 2000.

Česká říkadla pro nejmenší. Ostrava: Librex, 1996.

Hraní s abecedou. Praha: Axioma, 2011.

Poznámky:

- V nakladatelství *Albatros* existuje ediční řada *První čtení*, kde vychází knihy s jednoduchým textem v malém formátu kostka.
- *První čtení, to nic není* z nakladatelství Portál je určeno těm nejmenším.
- Nakladatelství Běžiliška vydává v kapesní edici Mikroliška malé sešitky s jedním příběhem nebo pohádkou. Jsou ideální na cesty do batůžku, např. Šrámková Jana, *Lední medvědi odcházejí za štěstím* Král Robin, Jana Hrušková: *Hurvínkova nedělní chvílka pandemie*.
- Pro starší anglicky hovořící začátečníky je tu anglicky psaná knížka, ve které je 50 klíčových slov a pár základních vět česky - *The Fabulous Lost and Found and little Czech Mouse*. Myška existuje i v italštině, němčině, turečtině a několika dalších mutacích.

Čtení pro nejmenší (obrázkové knížky bez textu nebo s velice krátkým textem):

Pozn. Existuje spousta **malovaných či obrázkových čtení** nejrůznější kvality, ale pro předškolní děti jsou vhodnější a jednodušší ta psaná **VELKÝMI TISKACÍMI PÍSMENY**. Malované čtení je text, v němž jsou některá slova nahrazena obrázky. Děti je většinou automaticky doplní a často podvědomě i správně vyskloňují.

ČEREVKA, Andrej. *Ze školky do školy.* Praha: Svojtka & CO., 2006.

KONVALINKOVÁ, Kateřina. *Pověz mi to obrázkem.* Praha: Portál, 2021.

LOBEL, Arnold. *Kvak a Žbluňk jsou kamarádi; Kvak a žbluňk - Od jara do Vánoc; Kvak a žbluňk se bojí rádi.* Praha: Albatros, 2012.

MATOSO, Madalena. *Klapy klap, pohyb a citoslovce.* Praha: Baobab, 2021.

NOVOTNÁ, Ivana. *Jak pes Logopes učil děti mluvit.* Praha: Edika, 2017.

PÁVKOVÁ, Bohdana. *Logopedické pexeso a obrázkové čtení.* Praha: Edika, 2008.

ŘÍČAŘOVÁ, Tereza. *Noemova archa.* Praha: Baobab, 2010.

ŘÍČAŘOVÁ, Tereza. *Měsíček svítí*. Praha: Baobab, 2008.

STARÁ, Ester. *Strč prst skrz krk*. Praha: Fragment, 2004. (logopedické říkanky, zábavné úkoly, jazykolamy)

STARÁ, Ester. *Ó,ó,ó vajíčko*. Praha: 65. Pole, 2019.

SEKORA, Ondřej. *Vesele s Ondřejem Sekorou*. Praha: Amulet, 1999.

THILO. *Kamarádi auta*. Praha: Albatros, 2015.

TRNKA, Jiří. *Trnkův špalíček říkadel, písniček a pohádek*. Praha: STUDIO Trnka s. r. O., 2010.

URBÁNKOVÁ, Dagmar. *Cirkus ulice*. Praha: Baobab, 2015.

URBÁNKOVÁ, Dagmar. *Maškary*. Praha: Baobab, 2016.

ŽÁČEK, Jiří. *Hádky a luštěniny*. Praha: Šulc-Švarc, 2007. (pomůcka k porozumění textu)

Leporela:

Jak se žije/ Na letišti, Na zahradě, U veterináře, U mimozemšťanů atp., Praha: Svojtka & Co. (leporela s jednoduchými verši nebo bublinami a některá s pop up okénky).

LUKEŠ, Rudolf. *Želva, Lev, Kráva, Slon, Tygr, Pes*. Praha: Albatros, 2019.

ŽÁČEK, Jiří; KRATOCHVÍL Miloš; Zdeněk Miler. *Krtek a jeho svět*. Praha: Knižní klub. 10 poznávacích leporel - geometrické tvary, protiklady, základní barvy, číslovky od 1 do 10, zvířata, základní pravidla slušného chování.

Doporučená literatura pro již čtoucí:

BORKOVEC, Petr. *O čem sní*. Praha: Běžiliška, 2016.

BUSQUETS, Jordi. *Čtu a vím: Divoká zvířata; Les; Statek*. Praha: SUS, 2006.

DVOŘÁK, Jiří Malý, Radek; Šimková, Markéta. *Šmalcova abeceda*. Praha: Baobab, 2010.

GÁL, Jaromír. *Žížaláci*. Praha: Animation films, 2014.

GEHMOVÁ, Franziska. *Příběhy malé elfky*. Praha: THOVT, 2007.

HAVEL, Jiří. *Malované čtení*. Havlíčkův Brod: Fragment, 1995.

HAVEL, Jiří. *Jak šla želva do světa; Co všechno maluje slunce; Štěkáci smeták*. Praha: Pikola.

HORÁČEK, Petr. *Papuchalk Petr*. Praha: Portál, 2012.

HORÁČEK, Petr. *Jak myška snědla měsíc; O myšce, která se nebála*. Praha: Portál, 2012.

HORÁČEK, Petr. *Zvířecí počítání; Modrý tučnák; Nenažraná koza*. Praha: Albatros, 2019.

KRÁL, Robin. *Ferinande*. Praha: Běžiliška, 2013.

LIONNI, Leo. *Malý modrý a malý žlutý*. Praha: Dokořán, 2015.

NEUBAUER, Annette. *Příběhy ze strašidelného zámku*. Praha: THOVT, 2008.

REIDEROVÁ, Katja. *Dobrodružství malého ledního medvídka*. Praha: THOVT, 2010.

REIDEROVÁ, Katja. *Medvědi, medvědi, copak nám povědí*. Praha: THOVT, 2010.

RODERICK, Hunt. *Alík má hlad - učím se číst*. Praha: Grada, 2011.

PLICKOVÁ, Edita. *Abeceda chytrých dětí*. Brno: Axioma, 2002.

SCHRODER, Patricie. *Lukášův dračí kamarád*. Praha: THOVT, 2009.

SEELIN, Stefan. *STAVBY NAD A POD ZEMÍ* – velkoformátová rozkládací kniha ELLA & Max.

ŠMALEC, Petr. *Šmalcova abeceda*. Praha: Baobab, 2016.

ŠRUT, Pavel. *Český slabikář*. Praha: Prodos, 2009.

URBÁNKOVÁ, Dagmar. *Adam a koleno*. Praha: Baobab, 2011.

VOSTRADOVSKÁ, Tereza. *Hravouka - hravá prvouka*. Praha: Běžiliška, 2016.

ŽÁČEK, Jiří. *Slabikář*. Praha: Alter, 1992.

Internetové odkazy:

Petr Horáček Blog:

<http://www.petrhoracek.co.uk/blog/?paged=3>

Zlatá stuha, nejlepší knihy dětem:

<http://www.zlatastuha.cz/cs/nejlepsi-knihy-detem>

Magnesia Litera:

<https://www.magnesia-litera.cz/kategorie/kniha-pro-deti-a-mladez/>

Booko - aplikace - četba:

<https://booko.cz/>

Edudadoo

<https://play.google.com/store/apps/details?id=cz.zy.edudadoo&hl=cs&gl=US>

Lipa land App - pro děti 3 - 6 let:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=cz.zy.edudadoo&hl=cs&gl=US>

Rádio junior:

<https://hry.rozhlas.cz/radiojunior/>

Hravouka - hravá prvouka - App ke stejnojmenné knížce a programem nakladatelství Běžiliška:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.circusatos.littlemousesencyclopedia&hl=cs&gl=US>

Knihovna hl.m. Prahy - eKnihy:

<https://www.mlp.cz/cz/katalog-on-line/eknihy/>

Národní pedagogické muzeum a Knihovna J.A.Komenského:

<https://www.npmk.cz/knihovna/sluzby/digitalni-zdroje>

Rozdělení knížek podle úrovně čtenáře:

<https://www.svetgramotnosti.cz/Knihy>

Čtenářské kluby:

<https://new.ctenarskekluby.cz/knihy/deti-a-rodice>

Kouzelná tužka – knížky s interaktivní elektronickou tužkou:

<https://eshop.albi.cz/kouzelne-cteni/>

Readmio – aplikace, která oživuje pohádky pomocí zvuků a hudby:

<https://www.readmio.com/cz/>

Časopis Krajánek – časopis pro české děti žijící v zahraničí:

<https://www.krajanekvsvete.cz/casopis-krajanek/>